

Η Χαρίκλεια Μαργαριτοπούλου μετά την επιστολή του Γιώργου Αποστολίδη στο «Ε» διηγείται τη διαδρομή του χανιού και δίνει πληροφορίες για το ιδιοκτησιακό του καθεστώς

«Χάνι Βρέντζου ή σωστότερα Χάνι Μαργαρίτη» και η ιστορία του

Πρόκειται για ένα από τα 53 χάνια της Ξάνθης, με ιδιοκτήτες που είχαν καταγωγή από την Ήπειρο. Ένα αρχιτεκτονικό κτίσμα, απομεινάρια μιας ολόκληρης εποχής, που σήμερα έχει ρημάξει

Η κ. Χαρίκλεια Μαργαριτοπούλου με την επιστολή της δίνει ενδιαφέρουσες πληροφορίες για την ιστορία του κτίσματος

Με αφορμή την επιστολή του ξανθιώτη δικηγόρου Γιώργου Αποστολίδη στην εφημερίδα μας για την «περιπέτεια» που περνά για χρόνια το «Χάνι Βρέντζου», η κ. Χαρίκλεια Μαργαριτοπούλου, με δική της επιστολή δίνει διαφωτιστικές πληροφορίες για το ιδιοκτησιακό καθεστώς και για τη διαδρομή του κτιρίου. Η κ. Μαργαριτοπούλου δίνει πληροφορίες για τα «κέρια» που άλλαξε το χάνι, αλλά και η ίδια καταλήγει ότι τελικά ένα ακόμη αρχιτεκτονικό κτίσμα ερήμωσε και ρήμαξε, αποτελώντας «ακόμη ένα δείγμα για να θυμίζει την ελληνική παράνοια της Γραφειοκρατίας και την αδιαφορία των φορέων του Κράτους».

Η επιστολή της κ. Μαργαριτοπούλου: «Χάνι Βρέντζου ή σωστότερα Χάνι Μαργαρίτη»

Κύριε Διευθυντά,

Παίρνοντας αφορμή από το δημοσίευμα στην εφημερίδα σας «Χάνι Βρέντζου» ή Ένα δείγμα της Ελληνικής Γραφειοκρατίας, επιτρέψτε μου, προς αποκατάσταση της αλήθειας (σε ότι αφορά τους κτήτορες) να αναφερθώ εν συντομία στο ιστορικό του. Γιατί πίσω από κάθε κτίσμα είτε πρόκειται για αρχιτεκτονικό αριστούργημα είτε για ένα απλό λαϊκό κτίσμα, όπως υπονοεί ο αγαπητός και εκλεκτός συμπατριώ-

της μας, δικηγόρος, κ. Γεώργιος Αποστολίδης, υπάρχουν άνθρωποι που μόχθησαν και εργάστηκαν για την δημιουργία του. Και βέβαια τα χάνια δεν ήταν ξενοδοχεία πολυτελείας αλλά σταθμοί, στέκια, που εξυπηρετούσαν οδοιπόρους και χωρικούς προσφέροντας διαμονή, διατροφή, ανάπαυση και διανυκτέρευση και στάβλους για τα ζώα. Το χάνι αυτό, που βρίσκεται επί της οδού Π. Τσαλδάρη, γνωστό μέχρι σήμερα ως «Χάνι του Μαργαρίτη» και όχι «Βρέντζου», είναι ένα από τα 53 χάνια, που σύμφωνα με τον ιστορικό και πολυβραβευμένο ξανθιώτη ιστορικό Πέτρο Γεωργαντζή, κτίσθηκαν στη Ξάνθη στην περίοδο της οικονομικής ακμής της (1870-1910) (Πέτρου Γεωργαντζή: Τα χάνια της Ξάνθης και η συμβολή τους στη διαμόρφωση της πόλης. Θρακικά Χρονικά, ετήσια έκδοση - Ξάνθη, 38/1983, σ.134). Ιδιοκτήτες του χανιού αυτού υπήρξαν ο Δημήτριος Θεοδώρου Μοράβας και ο Μαργαρίτης Ιωάννου Αντώσιος (μετέπειτα Μαργαριτόπουλος), με καταγωγή και οι δύο από την Λάισσα του Ζαγορίου της Ηπείρου. Ο Μαργαρίτης Ιωάννου, ο παππούς μου, ήρθε στη Ξάνθη πριν από τα μέσα του 19ου αιώνα, σε ηλικία περίπου δέκα ετών. Ο Δημήτριος Μοράβας ήταν αρχικά εγκαταστημένος στη Γιάλοβα της Μικρασιατικής Τουρκίας και ήρθε στη Ξάνθη, μετά τη δολοφονία του αδελφού του από Τούρκους ληστές, φο-

Το ερειπωμένο χάνι από την πλευρά της λαϊκής αγοράς

βούμενος και αυτός για τη ζωή του, προς το τέλος της δεκαετίας του 1870, φέρνοντας μαζί του, λένε, επτά χιλιάδες λίρες. Εδώ συναντήθηκε με τον συμπατριώτη του του Μαργαρίτη Ιωάννου, που ήταν ήδη ένας πετυχημένος επαγγελματίας, και αποφάσισαν να συνεταιρισθούν για να κτίσουν, όπως ονειρευόταν και συνήθιζαν οι Ηπειρώτες, «φούρνο, μαγαζί και χάνι». Το χάνι κτίστηκε από πετροκτιστάδες των Μαστοροχωριών της Ηπείρου. Όταν τελείωσε η ανοικοδόμησή του, το 1880, κάρασαν, στη κεντρική είσοδό του, στη μαρμαρίνη τοξωτή πλάκα του υπέρθυρου που πλαισιωνόταν από μαρμαρίνες παραστάδες με επίκρανα, την παρακάτω ανορθόγραφη, κτητορική - αναμνηστική επιγραφή: «Ο Δημήτριος Θ' Μοράβας Μαργαρίτης Ηοάννου Ηπηνώται 1880». Πριν από λίγα χρόνια, κάποιος, καλοπροαίρετα βέβαια, θέλοντας να τονίσουν τα χαραγμένα γράμματα για να είναι πιο ευδιάκριτα, τα έβαψαν με μαύρο χρώμα, αποδίδοντας τα όμως διαφορετικά. Έτσι στο όνομα Ηοάννου, το

όμικρον έγινε σίγμα και το νι έγινε γιώτα, με αποτέλεσμα το ανορθόγραφο Ιωάννου να φαίνεται Ηοαΐου. Αυτό σύντομα θα διορθωθεί. Λανθασμένα, επίσης, ο αναπληρωτής καθηγητής στον Τομέα Αρχιτεκτονικής Σχεδιασμού και Κατασκευών στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Ξάνθης του ΔΠΘ, κ. Νικόλαος Λιανός, στο κείμενό του «Μορφολογικά χαρακτηριστικά των κτηρίων της Παλιάς Πόλης της Ξάνθης», αναφέρει ότι τα παραπάνω ονόματα ανήκουν στους «μακοδόμους» του χανιού (Ξάνθη, η πόλη με τα χίλια χρώματα, 2008, Δήμος Ξάνθης, Πακέθρα, σελ. 82). Η αρχιτέκτονα Χριστίνα Ζαρκάδα, στην ειδική αρχιτεκτονική μελέτη που έκανε για το συγκεκριμένο χάνι, το χαρακτηρίζει «αντιπροσωπευτικό» συγκρότημα, δείγμα των χανιών που κτιζόταν την περίοδο εκείνη (Χριστίνα Ζαρκάδα: «Τα χάνια της Ξάνθης. Το χάνι γενικά. Αρχιτεκτονική εξέλιξη και λειτουργία». Θρακικά Χρονικά. Ετήσια έκδοση. Ξάνθη 37/1982, σελ. 197,198). Μετά το θάνατο του παππού μου, ο πατέρας μου, Ιωάννης

Σε προσπάθεια επισκευής των χαραγμένων γραμμάτων άλλαξε από λάθος το όνομα του ενός ιδιοκτήτη και αντί «Ιωάννου» γράφει «Ηοαΐου»

Μαργαριτόπουλος, παραχώρησε (πούλησε) το μερίδιό του, το έτος 1929, στον γαμπρό του, Κωνσταντίνο Βρέντζιο, σύζυγο της αδελφής του, Χρυσούλας. Έμεινε δε γνωστό ως χάνι του «Μαργαρίτη» γιατί ο παππούς μου ήταν πιο γνωστός, από ότι ο Μοράβας, που λίγα χρόνια έζησε στη Ξάνθη, η δε εκμετάλλευση από τον Κωνσταντίνο Βρέντζιο ήταν ολιγόχρονη. Στα χρόνια των Βαλκανικών πολέμων, σύμφωνα με το προσωπικό μου αρχείο, το χάνι είχε αναλάβει ένας Οθωμανός, ονόματι Αζίμ. Στις 8 Απριλίου του 1941, με την είσοδο των Γερμανών στη πόλη της Ξάνθης, επιτάχθηκε και στρατωνίσθηκαν Γερμανοί στρατιώτες μέχρι τις 5 Μαΐου 1941, που παραδόθηκε η περιοχή στους Βουλγάρους. Στη διάρκεια της Βουλγαρικής κατοχής, 1941-1944, την εκμετάλλευση του χανιού την είχε αναλάβει Βούλγαρος έποικος. Όταν στο τέλος της

δεκαετίας του 1950 έφυγε η οικογένεια Βρέντζιου από την Ξάνθη, το 1958, τη διαχείριση ανέλαβε ο Δημήτριος Μήτσας, από τη Χωριστή Δράμας, σύζυγος της εγγονής του Θεοδώρου και της Μαρίας Μοράβα, της Μαρίας Πολυχρόνη Χατζή και κληρονόμου του άλλου μίσεως του χανιού. Μετά το θάνατο του Δημητρίου Μήτσα, στο τέλος της δεκαετίας του 1990, το χάνι, το οποίο είχε κριθεί διατηρητέο, έμεινε ανεκμετάλλευτο και αναξιοποίητο, να καταρρέει χρόνο με το χρόνο, με αποτέλεσμα να παραμένει μόνο η κεντρική είσοδος και ένας τοίχος όρθιος προς την πλευρά της υπαίθριας λαϊκής αγοράς, με τα παράθυρα να χάσκουν σαν μάτια αδειανά. Θλιβερό απομεινάρια μιας ολόκληρης εποχής και ακόμη ένα δείγμα για να θυμίζει την ελληνική παράνοια της Γραφειοκρατίας και την αδιαφορία των φορέων του Κράτους.

Σύγχρονο Ουρολογικό Ιατρείο
Τάκος Α. Δημήτριος MD, MSc, FEBU
Χειρουργός Ουρολόγος - Ανδρολόγος
 Fellow of the European Board of Urology (FEBU)

Ειδικευθείς στην Ενδοουρολογία - Νευροουρολογία - Ουροδυναμική
 Bristol Urological Institute - St James Hospital Leeds, NHS Αγγλία

Ηροδότου 22 - 3ος όροφος Κομοτηνή
 Τηλ. & Fax: 25310 80383 - κιν: 6977459512
 drtakos@urology-komotini.gr | www.urology-komotini.gr

ΠΑΝΑΓΙΑ
 ΚΛΙΝΙΚΗ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ

Τμήματα:
 Οξέων και Χρονίων Ψυχώσεων - Νευρώσεων
 Εξαρτημένων Ατόμων - Γηροψυχιατρικό Τμήμα
 Συμβεβλημένη με τον ΕΟΠΥΥ

Επιστημονικός Διευθυντής:
Ιωάννης Β. Τερζόπουλος, Νευρολόγος - Ψυχίατρος

8ο κλμ Καβάλας-Δράμας, Πολύστιλο Καβάλας,
 ΤΚ. 64003, Τηλ.2510 392222, fax: 2510 392261,
 info@panagiadclinic.gr